

מסורת הש"ס

(א) [לעיל כט:]. **(ב)** [שם]. **(ג)** [שם]. **(ד)** [לעיל כט. וס"ג]. **(ה)** חולין ס"ו: **(ו)** יבמות יב: ב"ב קט. נדה גב: **(ז)** [לקמן מ:]. **(ח)** [לעיל יב:]. **(ט)** [ב"ב מה. גיטין יב:]. **(י)** נדה סד: **(יא)** [ויקרא יח:]. **(יב)** ודברים כב: **(יג)** [דף נב:]. **(יד)** [ויבמות פ:]. **(טו)** [לעיל יב:]. **(טז)** [נע"י תוס' ב"ב קט. ותוס' חולין כו: ד"ה יב:]. **(יז)** [ולמלך דמפרש הנאסם דלי לאו הכי הו"ל למימר כיון שבצינא אביה נאסא שמיקרא נאסא כדאמר תוס' גבי מומין. ת"י]. **(יח)** [נראה דלא מלי למימר הא ר"מ דהא ר"מ פליג כסופא אי"ב תנא קמא בר פלוגמיה תנא אחרינא הוא. ת"י]. **(יט)** [ולכאורה נראה דלא מלי לגמיי קמייתא כרבנן דכחוכהה מנה דמ"מ תקשי אמאי יס לה קנס כיון שהיא בחזקת מוכת ע"י. ת"י].

תורה אור השלם

- ↑ פתח פיך לאלם אֵל דין בֵּל בְּנֵי הָלוֹחַ; משיל לא ח

מוסף רש"י

עד שירבה השחור. כלומר ששחור אותו מקום שערות הרבה (נדה ב:). שוקף אותו מקום בשער, ובמקמת נדה (שם) מפרש לא שירבה ממש אלא שיהיו שתי שערות ארוכות שוכבות ונראה כמו שרביה השחור (חולין כו:). בוגרת נותנין לה לילה הראשון. ואפילו לצ"ה דאמרי בהגיע זמנה לראות ארבעה, הני מילי נערה, דמשגיעו ימי הנעורים היו זמנה, אבל בוגרת לילה הראשון ותו לא (נדה סד:).

עריוס ממש. המפורש באחרי מות י והן ככריתות: **שניוס.** שגזרו חכמים על שניות להן להרחיק מן העצירה כגון אם אמו ואם אביו ושאר עריות השנויות בפרק ב' דיבמות (דף כא:). **כיון דשניוס חוין ליה מדאורייתא.** קרינן ביה ולו תהיה לאשה^(א): **אמאי אין לה קנס.** בשלמא בעריות איכא למימר כשמעון הסימני דלית ליה נערה נערה הנערה אלא שניות קשיא: **שמעון הסימני.** בריש פירקין דאמר אשה שיש בה הויה: **ר"ש בן מנסיא.** דאמר אשה הראויה לקיימה: **רבנן היא.** דפליגי אדר"מ בריש פירקין: **ובמאנא סבר לה כר' יהודה.** דאמר נערה ממאנת והכי תדוק מינה נערה ממאנת אין לה קנס הא נערה בעלמא יש לה קנס: **עד שצינא שסי שערות.** ומשהצינא אינה ממאנת ואפילו לא צעל לאחר מיכן: **רבי יהודה אומר.** אם צעל לאחר שגדלה ממאנת: **עד שירצה שחור על הלבן.** ובנדה^(ב) מפרש שתי שערות שוכבות ונראה כמו שירצה השחור: **אלא ר' יהודה היא.** ובמאנת נערה אשמעינן דאין לה קנס ולא מדוק הא קטנה יש לה קנס וגבי אילונית דתנא נמי אין לה קנס משום דבקטנה סבר כר"מ וזו מקטנותה יצאת לבגרי^(ג): **וו דברי כו'.** לקמן בפרקין (דף מ:): **סבר לה כר' מאיר.** דקטנה אין לה קנס משום הכי אין קנס בצילונית: **ופליג עליה.** בממאנת ואמר עד שירצה השחור וכי תנא הממאנת אין לה קנס הא הראויה למלן יש לה קנס בערה: **קאמר: מאי ממאנת הראויה למלן.** כלומר כל קטנה קאמר וכולה ר"מ היא: **ויש להן טענא בחוליס.** להפסידה כתובה: **הא ר"מ.** דאמר קטנה אין לה קנס ואילונית מקטנותה יצתה לבגר: **ודקארי לה מאי קארי לה.** מי שהשיב תשובה זו בצית המדרש מה עלתה על רוחו ולא סבירא ליה דאיכא לאקומינהו כר"מ ורבנן: **משום דאיס ליה למירמא אחרינא עליה.** לא הביאה לבית המדרש אלא לפי שיש להשיב אחרת על זו חרשת ושוטה אחרשת ושוטה: **בוגרפ.** בתוליה כלים מאילינה: **הא רבן גמליאל.** דאמר בפ"ק (דף יב:) היא אומרת משאירסתני נאנסתי נאמנת הכא נמי אין לה טענת בתולים להפסידה כתובתה דאמרינן אי הוה פקחת לטעון הוה טענה משאירסתני נאנסתי וקשה לה"י

דהיכי טעינין לה הכי מספק לאפוקי ממונא כיון דאייהי לא טענה

דחזקת גופה איתרעני דהוי שור שחוט לפניך אבל חזקת ממון לא איתרע ומיהו מציא ר"י ראיא לפי' הקונטרס דאמר צפ' המדיר (לקמן עו: ושם) לא הוגלג פי המכה המוציא מחצירו עליו הראיה ומפרש דאפי' לא יהיב טבח דמי על הטבח להציא ראיא שצרשות המוכר נטרפה והא דמפרש רב אשי למתני' דהמדיר דהוי צה מומין ועודה צבית אציה על האב להציא ראיא רישא מנה לאצא צידך סיפא מנה לי צידך על מטעם דברי ושמא צרי עדיף כדמשמע לפוס ריהטא דא"כ הוה קשה דהיכי טעינין לה הכי אלא כדפי' תוס' בקונטרס רישא מנה

לאצא צידך דלגבי האב לא מהני חזקת הגוף דתו דהכתובה היא באירוסין של אב סיפא מנה לי צידך דלגבי ידיה מנהי חזקת הגוף ידיה וכן צריך לפרש דאי מטעם צרי קאמר תוס' אמאי קאמר דעודה צבית אציה על האב להציא ראיא דמשנתארכסה נולדו צה מומין אמאי צריך להציא ראיא כיון דאמר צרי לי דבכל ענין משמע דצריך להציא ראיא אפילו אב אמר צרי לי ולר"י נראה לפרש הכא דאין להן טענת בתולים לפי שבחזקת מוכת ע"י היא ואע"ג דכולהו נמי חבזתי מחצבון מ"מ שאר נשים יש להן טענת בתולים מדלא קאמרי שהן מוכת ע"י אבל הנך חרשת ושוטה דלא מלי אמרי בחזקת מוכת ע"י ואין קנס ותו לא ואין כתוב צרוב ספרים ויש להן טענת בתולים ולפרי"י פריך שפיר דמדקאמר אלא החרשת והשוטה והאילונית יש להן קנס ותו לא ואין כתוב צרוב ספרים ויש להן טענת בתולים ולפרי"י פריך שפיר דמדקאמר יש להן קנס אלמא לא חשבינן להו בחזקת מוכת ע"י אבל לפי' הקונטרס מאי קפריך הכא נמי בחזקת בתולים חשבינן להו דלא אמרינן השתא^(א) דמשנתארכסה נאנסה ורשב"א^(ב) הקשה לפרי"י דאמאי לא משני הא דקתני אין להן טענת בתולים כר"מ דאמר בפ"ק (לעיל יג:) מוכת ע"י צין הכיר צה צין לא הכיר צה מאתים והא דקתני יש להן טענת בתולים י^(א) כרבנן דאמרי כתובתן מנה וכי מימא משום דקתני חרשת דומיא דאילונית הא ע"כ אילונית גופה לא הפסידה כתובתה לגמרי דהא רב ששת דמשני הא ר"ג הא ר' יהושע סבירא ליה בפ"ק (דף יא:) כנסה בחזקת בתולה ומאלאת בעולה יש לה כתובה מנה:

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לו.

[אבל חייבי לאוין יש להן קנס ובני שמעון התימני היא. לא הוה מלי למימר מני רבי נחוניא היא דלדידיה לא הוה קרי לכו שניות שהרי משוה חייבי כריתות לחייבי מיתות ב"ד והא דלא קאמר הא מני רבי עקיבא ועריות חייבי מיתות ושניות חייבי כריתות וחייבי כריתות חייבי מיתות וכן הוה צרי פלוגמיה דשמעון התימני:]

עד שירבה השחור בו'. אית דלא גרסי על הלבן משום דאמרינן בפרק צא סימן (נדה דף נב. ושם) לא שירבה ממש אלא כדי שיהו שתי שערות שוכבות ונראה כמו שירצה שחור ועל הלבן משמע יותר מן הלבן ור"מ פירש על הלבן שהשערות סמוך לצכר הם שחורים וצראשם לבנים^(א): **זן דברי ר"מ.** אממנימין דלקמן (דף מ:). דכל מקום שיש מכר אין קנס קאמר לה רב יהודה: **ואם איתא** זו דברי ר"מ ורבי יהודה **מיבעי ליה.** ואע"ג דרבי יונתן ור' יאשיה סבירא להו כר"מ בס"פ ד' מיתות (פנהדין סו: ושם) לפי' ר"ת דפי' עד שיביי שניהם שוין צמיחה אחת ואפי' לפ"ה דמפרש צני עונשין מ"מ ר' יאשיה כר' מאיר סבירא ליה דלית ליה הא דדרשי רבנן לקמן (דף מ:). כלן נערה כו' דהא פטר קטנה מאורסה מ"מ לא קאמר זו דברי ר"מ ור' יאשיה דלא פריך הכא זו דברי ר"מ ורבי יהודה מיבעי ליה אלא משום דרבי יהודה צר פלוגמיה דר"מ והוי בכלל חכמים דפליגי עליה ולכחי אם איתא דלא פליג ה"ל למימר זו דברי ר"מ ור' יהודה אכל קשה דה"ל למימר הא מני ר' יאשיה היא ובממאנת סבר לה כר' יהודה:

וליתני קטנה קשיא. אע"ג דהוי תני קטנה דאין לה קנס מ"מ מני מני אילונית דה"א דוקא קטנה שיש לה נערות אין לה קנס ומימה לר"י אמאי לא משני דאגב אורחיה קמ"ל דעד מתי הבת ממאנת עד שצינא שתי שערות: **החרשת והשוטה בו' אין להן טענת בתולים.** פי' בקונטרס דאי הוה פקחת לטעון הוה טענה משאירסתני נאנסתי וקשה לה"י

דהיכי טעינין לה הכי מספק לאפוקי ממונא כיון דאייהי לא טענה דחזקת גופה איתרעני דהוי שור שחוט לפניך אבל חזקת ממון לא איתרע ומיהו מציא ר"י ראיא לפי' הקונטרס דאמר צפ' המדיר (לקמן עו: ושם) לא הוגלג פי המכה המוציא מחצירו עליו הראיה ומפרש דאפי' לא יהיב טבח דמי על הטבח להציא ראיא שצרשות המוכר נטרפה והא דמפרש רב אשי למתני' דהמדיר דהוי צה מומין ועודה צבית אציה על האב להציא ראיא רישא מנה לאצא צידך סיפא מנה לי צידך על מטעם דברי ושמא צרי עדיף כדמשמע לפוס ריהטא דא"כ הוה קשה דהיכי טעינין לה הכי אלא כדפי' תוס' בקונטרס רישא מנה

לאצא צידך דלגבי האב לא מהני חזקת הגוף ידיה וכן צריך לפרש דאי מטעם צרי קאמר תוס' אמאי קאמר דעודה צבית אציה על האב להציא ראיא דמשנתארכסה נולדו צה מומין אמאי צריך להציא ראיא כיון דאמר צרי לי דבכל ענין משמע דצריך להציא ראיא אפילו אב אמר צרי לי ולר"י נראה לפרש הכא דאין להן טענת בתולים לפי שבחזקת מוכת ע"י היא ואע"ג דכולהו נמי חבזתי מחצבון מ"מ שאר נשים יש להן טענת בתולים מדלא קאמרי שהן מוכת ע"י אבל הנך חרשת ושוטה דלא מלי אמרי בחזקת מוכת ע"י ואין קנס ותו לא ואין כתוב צרוב ספרים ויש להן טענת בתולים ולפרי"י פריך שפיר דמדקאמר יש להן קנס אלמא לא חשבינן להו בחזקת מוכת ע"י אבל לפי' הקונטרס מאי קפריך הכא נמי בחזקת בתולים חשבינן להו דלא אמרינן השתא^(א) דמשנתארכסה נאנסה ורשב"א^(ב) הקשה לפרי"י דאמאי לא משני הא דקתני אין להן טענת בתולים כר"מ דאמר בפ"ק (לעיל יג:) מוכת ע"י צין הכיר צה צין לא הכיר צה מאתים והא דקתני יש להן טענת בתולים י^(א) כרבנן דאמרי כתובתן מנה וכי מימא משום דקתני חרשת דומיא דאילונית הא ע"כ אילונית גופה לא הפסידה כתובתה לגמרי דהא רב ששת דמשני הא ר"ג הא ר' יהושע סבירא ליה בפ"ק (דף יא:) כנסה בחזקת בתולה ומאלאת בעולה יש לה כתובה מנה:

עין משפט ור מוצה

בד א מיי פ"א מה'ל נערה בתולה ה' יא יג סמג עשין כד טור אה"ע ס' קטו:
בה ב מיי פ"א מה'ל גירושין ה' ד סמג עשין נ טו"ע אה"ע ס' קנה סעי' יב:
בו ג מיי פ"א מה'ל אשות הלכה ג ד ח סמג עשין מח טו"ע שם ס' סו סעיף ה. וינכר אלפס פ"א דמכילתין דף ל:
בז ד מיי שם טו"ע שם סעי' ו:
בח ה מיי פ"ה מה'ל אשורי בלא ה' יט סמג לאוין קרא וינכר אלפס ש[ן:

תוספות ר"ד

תנן רבנן. החרשת והשוטה והבוגרת ומוכ"י אין להם קנס וא"ל טענת בתולים פי' להפסידן כתובתן חרשת ושוטה לא דאמרי אי הוו פקחות לטעון הוו טענו כל חדא וחדא משאירסתני נאנסתי ומהימן בוגרת נמי לא שבתולי' כלין מאליהן האילונית והסומא יש להן ט"ב פי' ה' ודוקא דקא טעין טענת פ"פ אבל אי טעין טענת דמים ל"ל דבוגרת כלין בתוליה. אבל פתח נעול יש לה (והרב אומר היפך טענות דמים יש לה טענות פ"פ אין לה):

^(א) דף פ' קאי אבוגרת ונראה דל"ל פי' ודוקא דקא טעין טענת דמים אבל אי טעין טענת פ"פ טענתו טענה דבוגרת בלו בתוליה וכו'.